

Martin McDonagh, **Three Billboards Outside Ebbing, Missouri**.

Verenigde Staten, 2017. 115 minuten, DVD, € 19,99.

Na afloop van de film *Three Billboards Outside Ebbing, Missouri* bleef ik verbijsterd in mijn filmstoel achter. Ik had zojuist naar een ruim twee uur durend overrompelend spektakel gekeken: naar een harde film die ook vele zachte, ontroerende momenten bevatte. Het is het verhaal van een onherstelbaar verlies, van een gruwelijk drama en van de reactie daarop van de hoofdpersoon, moeder van een dochter die verkracht en vermoord werd. Het is een film vol actie, maar ook een film van kleine subtiele gebaren en interacties die tot in die details punctueel geregisseerd is. De film viel in de prijzen op de grote festivals en kreeg twee Oscars: voor 'beste actrice' (moeder Mildred Hayes, de verpletterend sterk spelende Frances McDormand) en voor 'beste bijrolacteur' (Sam Rockwell). Het woord bijrol is eigenlijk nogal misleidend. De acteur is prominent aanwezig en speelt zijn rol (agent Dixon) briljant.

De muziek speelt in de film een belangrijke rol. Componist Carter Burwell maakte prachtige muzieklijnen die door de hele film gewoven zijn, en enkele bekende songs uit de popgeschiedenis zijn eveneens sterk sfeerbepalend. Juist door die verbinding tussen de muzikaliteit en de zachtere scènes maakte de ontroering zich meester

van mij. Zo is er het prachtige *Tis the last rose of summer* in de uitvoering van sopraan Renee Fleming, helemaal aan het begin van de film, wanneer de camera langs de drie billboards scheert. In deze song van de negentiende-eeuwse singer-songwriter Thomas Moore wordt op indringende wijze de gemoedstoestand uitgezongen van moeder Mildred, die na het verlies van haar dochter niets meer te verliezen heeft. Het bloeien van de laatste roos is een zinloos avontuur geworden, nu alle andere rozen er niet meer zijn. Zo is het ook met het leven van de mens gesteld die alleen achterblijft als het allerkostbaarste, een kind, je op gruwelijke wijze ontnomen is ('raped, while dying'). Dan is het einde van je eigen leven, zoals in het lied wordt beschreven, wellicht een te overwegen mogelijkheid. Maar hoewel zij in diepe rouw en depressie verkeert is er een woedende kracht over Mildred vaardig geworden, die de opmaat is tot alle verwickelingen in het verhaal: 'Mildred goes to war.' Het is oorlog tussen haar en de autoriteiten, het politiekorps van Ebbing. Mildred verwijt politiehoofd Willoughby en zijn medewerkers dat ze niets doen om de dader van het misdrijf op te sporen. Daarom huurt ze de drie oude billboards, net buiten het stadje Ebbing, om haar klacht breed te ventileren. Deze daad wordt niet door iedereen als passend gezien en heeft grote gevolgen voor de verhoudingen in de kleine gemeenschap Ebbing, waar iedereen wel een gezouten mening heeft over de gang

van zaken. De boemerang lijkt terug te keren op het hoofd van de strijdbare Mildred, maar ze houdt dapper stand en snoert in scherpe dialogen haar critici de mond. Het dossier van haar dochter gaat weer open.

Aan het einde van de film is de dader niet gevonden. Maar er heeft zich een dramatische reeks gebeurtenissen voor je ogen afgespeeld. De dood van de respectabele chieff Willoughby heeft bijgedragen aan een ommekeer in de aandacht voor de immense pijn en frustratie van moeder Mildred. Het cynisme van ex-agent Dixon heeft plaatsgemaakt voor het nemen van verantwoordelijkheid voor andermans en eigen leven.

Wie nu denkt dat de film alleen maar zwaar en tragisch is, moet vooral ook nog weten dat er buitengewoon komische momenten in voorkomen. Dat maakt de film goed verteerbaar.

Waarom zouden geestelijk verzorgers deze film moeten zien? Het antwoord zou kunnen zijn dat de film de extreme gevolgen laat zien van een verschrikkelijk drama in een kleine gemeenschap. Die zijn enorm. Maar het is vooral de bewonderenswaardige manier waarop Mildred ten strijde trekt tegen het onrecht van het zwijgen. Het is woede van een oudtestamentische allure die haar op de been houdt en haar aanzet tot haar actie. Woede is een onderschatte emotie. De neiging om woede uit de weg te gaan is steeds aanwezig. Het risico daarvan is dat de woede naar binnen slaat in

de vorm van een diepe depressie. Woede geeft Mildred precies die energie die ze nodig heeft om te overleven en om ten strijde te trekken tegen de nalatigheid en het zwijgen. Geestelijke verzorging zou steeds alert moeten zijn op onderdrukking van woede en de daarmee verbonden energie. Een film als *Three Billboards* is een zoektocht naar de rol en betekenis van woede in onszelf en anderen, een opdracht die ons brengt naar an-

dere inzichten, naar nieuw leven. De roos bloeit niet meer alleen.

Theoloog en psychoanalyticus Jan Bodisco Massink schreef over woede en agressie behartigenswaardige woorden, o.a. in de KSVG-uitgave: *Als een heilige tekst*. Zijn onderscheid tussen warme woede en koude woede is betekenisvol. Waar koude woede destructief is en tot vernietiging van dialoog en men-

selijk leven leidt, maakt warme woede het mogelijk om de lucht te zuiveren van onfrisse en onrechtvaardige krachten en omstandigheden. *Three Billboards outside Ebbing, Missouri* is een film van de warme woede, ook al laait het vuur in alle opzichten wel erg hoog op en worden er soms grenzen gepasseerd die je beter niet kunt overgaan.

Hans Janssen, supervisor en fotograaf

Rectificatie

In nummer 88 (december 2017) zijn een aantal werken van Anne-Marie van der Wilt in de beeldtentoonstelling opgenomen. Weliswaar is onder elk beeld vermeld wat het is, maar niet de naam van de kunstenaar. Het gaat om de afbeeldingen op pp. 11, 22, 31, 37 en 43.